

TISZAÚJVÁROS 2009

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A kutatásról

A Jelenkutató Intézet Tiszaújváros Önkormányzata megbízásából – kérdezőbiztosok bevonásával – kérdőíves adatfelvételt végzett el **2009. szeptember 8–22.** között **500** felnőtt korú állampolgár megkérdezése révén. Mintánk jól reprezentálja a város 18 éves és idősebb lakosságát nem, életkor és önkormányzati választókerületek szerint.

Adataink 95 százalékos valószínűséggel – a teljes alapsokaságra vonatkozó információk esetében – nem térnek el nagyobb mértékben, mint +/-4,5 százalékponttal azoktól a tényleges értékektől, amelyeket akkor kaptunk volna, ha mindenkit megkérdeznénk az alapsokaságból.

Az önkormányzati adatfelvételek korábbi adatait felhasználva több helyen feltüntetjük az eredmények alakulását bemutató idősorokat is. Az eredmények könnyebb interpretálása miatt többször alkalmaztuk a változók értékeinek 100 fokú skálára történő transzformálását. Az átlag (pontérték) értelmezése a következő: a transzformált változó akkor lenne száz, illetve akkor lenne nulla, ha minden válaszoló egyaránt az eredeti változó maximális (5-ös osztályzat, *teljes mértékben, nagyon elégedett* stb.), illetve a minimális értékét (1-es osztályzat, *egyáltalán nem elégedett, sokkal rosszabbul* stb.) adta volna. Az ily módon átalakított skálán az ötven pont alatti értékek általában negatív véleményt (ellenszenvet, elégedetlenséget, alacsonyabb gyakoriságot stb.), az ötven pont feletti értékek inkább pozitív véleményt (rokonszenvet, elégedettséget, magasabb gyakoriságot) fejeznek ki.

Közvélemény-kutatások Tiszaújvárosban 1992 és 2009 között

Adatfelvétel időpontja	Mintanagyság (fő)	Hibahatár	Intézet
1. 1992. november	300	+/-6%	Regiteszt Kft.
2. 1994. november	300	+/-6%	Regiteszt Kft.
3. 1996. október 11–21.	300	+/-6%	PTIA–MC OPK
4. 1998. június 25.–július 6.	500	+/-4,5%	JKI-GD
5. 2000. október 10–25.	500	+/-4,5%	JKI-GD
6. 2002. május 24.–június 2.	600	+/-4%	JKI-GD
7. 2003. március–április (Tiszapart)	205*	–	JKI
8. 2004. szeptember 15–29.	600	+/-4%	JKI
9. 2006. június 2–13.	600	+/-4%	JKI
10. 2009. szeptember 8–22.	500	+/-4,5%	JKI

*2003. március–áprilisban került sor a Tiszapart-i vizsgálatra, amelynek témája az ott lakók rászorultsága, illetve a szociális ellátások vizsgálata volt.

I. Minden idők legalacsonyabb politikai-közéleti érdeklődése...

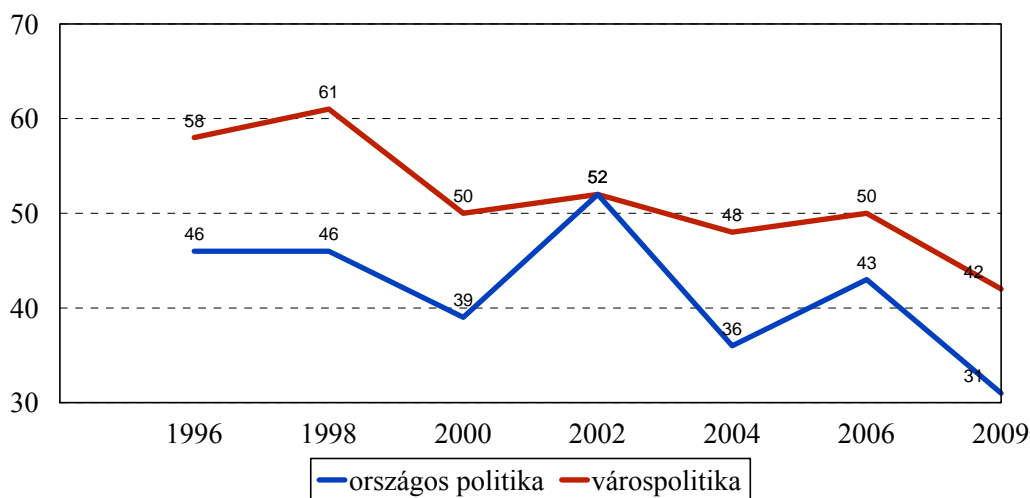
A politika iránti érdeklődés a – a mérések 1992-es kezdetétől számított – majd másfél évtizedben – előbb ciklikusan, újabban (2002-től) majdnem folyamatosan csökken.

2009-ben a két érték elérte az eddigi legalacsonyabb szintet, a várospolitikában 42 pontot, az országos politikában 31 pontot, amely az eddigi legmélyebb, a 2004-es „válságértéknél” is öt ponttal kisebb. Persze kampány előtti csend van, az európai parlamenti választások sohasem vernek akkora hullámokat, mint az országgyűlési választások. (És már azon is túl vagyunk.)

Különösen a „politikatagadók” és „politikaellenesek” tábora („egyáltalán nem”, „soha”) nőtt meg nagyon jelentősen, akármelyik időpontot vesszük kiindulásnak.

Értelmezhetjük a jelenséget azonban demokrácia válságjelenségként is, s akkor egyáltalán nem megnyugtató, hiszen a demokratikus többpártrendszer megszületése, a pártok működése az elmúlt másfél évtizede nagyfokú politika- és pártellenességet váltott ki az emberekből.

A politikai iránti érdeklődés alakulása Tiszaújvárosban 1996-2009

Átlag pontértékek a százfokú skálán.

A kétévente majdnem szabályosan ismétlődő adatfelvételeinkből egyebek között látszik a politikai érdeklődés ciklikussága, vagyis az hogy, szükségszerűen mindig választási években a legmagasabbak az érdeklődési átlagértékek, aztán „mentrendszerűen” következik a csökkenés (a „kiigazítás”, a kiábrándulás), mindazonáltal – s ez a lényeg – a másfél évtizedes trend folyamatos csökkenést mutat.

Az összehasonlított adatokból látszik, hogy a 2002-es országos és az 1998-as helyi választási kampányok voltak a legélesebbek.

Ugyanakkor az is nyilvánvaló: a politika iránti, különösen a várospolitikai iránti érdeklődés, az „önkormányzati aranykorban” (1992–1998 között) volt a legmagasabb; a város polgárai nyitottsággal és várakozásokkal honorálták azt, hogy jól indultak a dolgok az önkormányzati rendszerben.

Mára ez is változott: egy kicsit, „alig”: 49%, egyáltalán nem: 19%, s a kettő majdnem 70%, mondjuk az 1996-os 33%-al szemben. A kérdezett lakosság egyharmada helyett, kétharmadát nem, vagy alig foglalkoztatják ország–város politikai ügyek, közéleti kérdések, legalábbis ezt mondják.

Idősoros táblázatainkból három értelmezésre váró lakossági érdeklődés-trend jól látszik: egyrészt a *ciklikusság*, másrészt a *depolitizálódás*, harmadrészt a *kampányhatások*. A politikai, vagy kampányciklikusság más mérési dimenziókra – kulturális, gazdasági és sportkérdések, globális fejlettség megítélése, közérzet alakulás – is ki- vagy átsugárzik.

Ugyanakkor a városi kultúra, a helyi gazdaság és a sport iránti érdeklődés nőtt. Ezt a jelenséget értelmezhetjük egyfajta „normalizációnak”, s akkor a jelenség (*depolitizálódás*) minősítése is kedvezőbb; hiszen nem érdektelenségről, közönytől van szó, csupán változóban van az emberek érdeklődése. A politika-centrikus gondolkodást felváltja más fontos társadalmi területek iránti érdeklődés.

A más területek iránti érdeklődési arányokat nézve általában megjegyezhető, hogy egy kivétellel – fejlesztési elképzelések, konkrét tervek – mindenütt szignifikáns mértékben csökkent a helyi lakosok nyitottsága 2006-hoz viszonyítva. Úgy gondoljuk, hogy ez is válságjelenség. A megint előtérbe került egzisztenciális félelmek, kérdések és problémák közéleti-közösségi energiákat vonnak el az emberektől, s ez teljesen érthető.

II. Változó önkormányzati nyilvánosság

Legutóbb azt találtuk, hogy a helyi nyilvánosság szerkezete – szereplők, intézmények, hírfogyasztói szokásrendszer – stabilizálódott TiszaúJVárosban. Ami a főbb szereplők számát illeti, ez ma is igaz. Viszont a hírcsatorna helyzet 2009-re változott. A vezető elektronikus médium, a helyi televízió értékelt teljesítménye erősen (23 százalékkal) romlott, a nyomtatott sajtóé pedig magas szinten (97%) maradt. Valószínűleg a probléma ÚJVároson túlmutat: a helyi televíziózás lassan évtizedes válságáról van szó. (Amelynek nyilvánvaló pénzügyi és szakmai okai vannak. Ezért gyakoriak a tulajdonos-, szervezeti váltások, a viszonylag gyakori szerkesztőcserék, a koncepcionális viták.)

De azonnal tegyük hozzá: a helyi televíziót nem a képviselő-testületi ülések követésére használják csak a lakosok, mi azonban csupán ezt – közéleti-politikai tájékoztatás, illetve hírfogyasztás – kérdeztük. (Ez csupán a helyi televíziózás egyik szegmense.)

A jól szerkesztett, többnyire ingyenesen terjesztett heti- vagy kétheti helyi hírlapok kedveltsége, olvasottsága nagyon magas, nehéz ezekkel lépést tartani. A TiszaúJVárosi Krónika „diadalútja” tovább tart, hetente olvassák (86%), tényszerűnek tartják (75 pont).

A városi hírpiac szereplői, az önkormányzati információk forrásai

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Tiszaúvárosi Krónika	76	99	97	93	96	96	97
Tisza Televízió	93	90	86	78	79	79	56
Munkatárs, ismerős, rokon	34	53	23	29	30	25	14
Észak Magyarország	9	15	20	21	20	15	13
Városi honlap (Internet)	–	–	–	3	9	9	20
Önkormányzati képviselőjétől	6	12	6	6	7	4	7
Egyéb forrásból (ÜSZI, Polgm. Hiv.)	3	2	4	2	3	3	3

Kérdés: Kérjük, nevezze meg azokat a forrásokat, ahonnan információkat szerez a képviselő-testület és a városháza munkájáról? (Az említések százalékban.)

A személyes (face-to-face) típusú kapcsolatok hírközvetítő jelentősége tovább csökkent. (Kivéve a fordított esetet, amikor a városvezetők tájékozódási módjairól esik szó, mert a kérdezettek szerint a személyes találkozások, fogadóórák stb. alkalmával tájékozódnak elsősorban.) A személyes „hírszerzésben” is látszanak a kampányhatások. Lassan – talán még egy évtized –, s a helyi közvélemény-formálásban az Internettel is számolni, illetve tervezni kell –írtuk legutóbb. lehetséges, hogy hamarabb, látványos a növekedés. A 9 százalékról 20 százalékra való Internet-használati, illetve információforrás növekedés önmagáért beszél. Ám ezt a növekedési trendet támasztja alá a naponta Internetező arányának megduplázódása, 19 százalékról 38 százalékra való növekedése. (Így a hetente többször Internetezővel együtt a kérdezettek fele, 51 százaléka rendszeresen kapcsolatba lép a világhálóval, s bár paradoxonnak tűnik, a világhálón keresztül teremt kapcsolatot saját helyi közössége tagjaival, intézményeivel.)

III. Helyi gazdaság: nekilendülés helyett újabb válság

A helyi gazdaság „rendben van” – írtuk közel három éve közreadott jelentésünkben. A helyzet 2009-re itt is romlott jelentősen. A foglalkoztatási helyzet megítélése például a legrosszabb, meghaladta az ezredforduló táján mért alsó értékeket.

A foglalkoztatási helyzet megítélése Tiszaúvárosban

	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Sokat javult	3	2	6	2	2	1
Valamit javult	40	25	21	27	32	9
Számottevően nem változott	34	21	28	40	41	29
(Valamit) romlott	12	30	27	15	12	39
Sokat romlott*	4	19	11	2	1	14
Nem tudja–nincs válasz	7	3	8	15	12	9
ÁTLAG (pontérték +/- százaz skálán)	+14	-20	-7	+7	+13	-30

Kérdés: Az elmúlt egy évben hogyan alakult a városban a foglalkoztatás? * sokkal több munkahely szűnt meg, mint amennyit létrehoztak

A városfejlődés tempója lelassult, de az irány alapvetően még mindig megnyugtató, a helyi lakosok 82 százaléka szerint Tiszaúváros fejlődő település. Az egyhatodnyi „tagadó” reális arány, az elmúlt egy-másfél év vesztese lehet, de nem szabad sem le-, sem felbecsülni a médiumok válságközvetítő hatását.

A város gazdasági fejlődésének iránya

	2002	2004	2006	2009
Egyértelműen fejlődő	37	14	18	13
Inkább fejlődő	53	67	73	69
Inkább hanyatló	8	14	4	15
Egyértelműen hanyatló	1	1	0	0
Nem tudja	1	5	5	3

Kérdés: Ön szerint Tiszaújváros egyértelműen fejlődő, inkább fejlődő, inkább hanyatló vagy egyértelműen hanyatló város? (százalékban)

A „virtuális költségvetés” – vagyis a lakossági preferenciák alapján összeállított – kiadási főfejezetek arányai is stabilizálódtak. Lassan másfél évtizede, hogy a lakossági forrás felhasználási listákat az egészségügyi kiadások vezetik. Az ezredforduló utáni új modernizációs trend, hogy a gazdaságfejlesztés „feljött” a második-harmadik helyre. A közbiztonságra fordítandó forrásigény pedig visszaesett. Azért ha megnézzük a 2009-es eredményeket, rögtön szembetűnik, hogy az említett trenddel szembeni jelenségeket kell észlelnünk e területen is: az egészségügy vezető helye maradt, jelentősen csökkentett forrásokkal, ami a társadalmasított politikai-kormányzati viták után némileg meglepő tény; a gazdaságfejlesztés szánt összegek jelentősen nőttek, de újra nőttek a közbiztonsági kiadási tételek is, egy ide, egy oda – mondhatnánk. A közoktatási kiadásnövelés is jó, bár volt magasabb is az arány. Az első öt fejezet után következnek a maradványelvű területek, itt is abszolút vesztes a kultúra, eddigi majdnem legalacsonyabb kiadási aránnyal.

A „szegényügyi kiadások” nagysága még mindig jelentős, igaz a lassú és folyamatos csökkenés biztató, de nem meglepő: ha valahol, Tiszaújvárosban így „kell lennie”.

A lakosság költségvetési preferenciái

	1992*	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Egészségügy	130	210	213	263	310	269	297	187
Gazdaságfejlesztés	–	–	79	142	87	118	131	171
Közbiztonság	160	110	125	94	99	95	85	120
Közoktatás	130	110	119	137	109	101	90	112
Szegényügy, támogatások	190	150	137	147	140	150	133	105
Környezet-, parkok, zöld	100	70	69	78	74	99	82	86
Közműfejlesztés	80	70	78	68	42	36	47	84
Kultúra, színház, sport	–	60	180	72	100	99	95	71
Turizmus, idegenforgalom	30	–	–	–	39	48	40	64

*Kérdés: Ha ezer forintot kellene elosztania az egyes területek és feladatok között, mire mennyit fordítana?
1992-ben az egészségügy és közoktatás helyett az intézményfenntartás alkérdés szerepelt. (Átlagértékek forintban.)

A közműfejlesztés iránti korábbi viszonylag kisebb igények újvárosi speciális jelenségnek minősíthetők, ti. az egykori „szocialista városokban” jó volt a közműhelyzet, ez idősorunkban is jól látszik. De 2009-re újra felugrott az érték, még hozzá elég jelentősen.

A gazdaságfejlesztő munkával való lakossági elégedettség is tükrözi legfőbb mondandónkat: van visszaesés, megtorpanás, hiszen a 2006-os hatvan százalékról – akik (nagyon) jónak találták a városgazdaság-építő vezetői teljesítményeket – 43 százalékra esett vissza az értékelő mutató. A 49 pontos átlagmutató valójában egy nagyon enyhe elégedetlenséget mutat inkább, hiszen minimálisan ugyan, de alatta van az ötvenpontos lélektani határnak.

A helyi gazdaságfejlesztő munkával való elégedettség

	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Nagyon jó/teljes mértékben elégedett	44	11	23	6	10	7
Jó/nagymértékben elégedett	44	44	36	35	51	36
Közepes/kismértékben elégedett	11	35	26	40	24	33
Rossz/egyáltalán nem elégedett	1	4	4	5	2	9
Nem tudja – nincs válasz	–	5	11	15	13	15
ÁTLAG (pontérték a százaskálán)			63	49	60	49

*Kérdés 1998-ban és 2000-ben: Mit gondol a város vezetőinek gazdaságfejlesztő munkájáról? (Százalékban.)
Kérdés: Mennyire elégedett Ön az önkormányzat gazdaságfejlesztő munkájával? (Százalékban.) 2002-ben a kérdés csak a polgármesterre gazdaságfejlesztő munkájára vonatkozott. 2006-ban: Mennyire elégedett az önkormányzati vezetők gazdaságfejlesztő munkájával?*

S egy helyi, talán újvárosi érdekesség: a történelmi múlttal kevésbé rendelkező „csinált városokban” mintha a sportnak még nagyobb jelentősége lenne, s így van ez Tiszaújvárosban is, s másutt is (például Dunaújvárosban, Tatabányán stb.)

Viszont egy ideje már nem a futball jelenti egyedül a sportot, hanem – a kérdezettek szerint – a triatlon szakágnak nagyobb, a diáksportnak majd annyi támogatást kellene élveznie, mint a labdarúgásnak.

IV. Polgármester, alpolgármester, képviselők, politikusi teljesítmények

Válság ide, válság oda a **városvezetői hármas** (polgármester, alpolgármester, jegyző) teljesítménye egészében és részleteiben is jó, kiegyensúlyozott.

Városvezetői tulajdonságok, készségek lakossági megítélése 2004–2009

	Koscsó Lajos		
	alpolgármester		polgármester
	2004	2006	2009
Határozott	70	75	72
Hozzáértő	68	72	69
Öszinte	61	65	63
Kompromisszumkész	62	66	63
Megvesztegethetetlen	61	62	61
Széles látókörű	67	70	69
Tisztességes	65	65	64

Kérdés: Mennyire jellemzőek a felsorolt tulajdonságok és adottságok Koscsó Lajos alpolgármesterre/polgármesterre? (Pontérték százaskálán.)

Az első dolog, ami feltűnő: **Koscsó Lajos** polgármester és **Bráz György** alpolgármester politikuspáros megítélése meglehetősen összhangban van a városban. A kettejük közötti különbségek egy-egy esetben szignifikánsak Bráz György javára. (Bráz György régi közszerelő, 1983-tól városi tanácsi osztályvezető, köztisztviselő, 1994-től közszerelő, alpolgármesteri hivatalát is többedik ciklusban tölti be. Ez persze még inkább igaz Koscsó Lajos polgármesterre is, aki 1973-tól volt tanácsi tisztviselő, 1990-től helyi képviselő, 1994-től alpolgármester, 2006-tól nyolcvan pont feletti befolyásolási képességgel erős polgármesternek számít, aki egyben országgyűlési képviselő is. (Bráz György egyik interjújában utalt is a városvezetői összhangra: „A kezdetektől fogva együtt dolgoztam Koscsó Lajossal.”)

A polgármester a kérdezettek 43 százalékának biztos támogatására számíthat, s mintegy húsz százalék majd még mérlegel az induló jelöltek láttán. (Minden ötödik kérdező meggyőzhető.) S hogy mi alapján választ: a jelöltek közéleti munkája és személyisége a döntő szempont, s a párt számít legkevésbé – ez a lakossági állítás. (Mégis általánosnak tetszik az elemzői vélekedés az emberek még mindig inkább pártokra, s nem személyekre voksolnak.)

Bráz György alpolgármester jellemző tulajdonságai, adottságai 2004–2009

	2004	2006	2009
Határozott	69	69	73
Hozzáértő	67	67	72
Őszinte	62	64	67
Kompromisszum-kész	62	64	66
Megvesztegethetetlen	65	62	66
Széles látókörű	66	65	69
Tisztességes	66	65	69

Kérdés: Mennyire jellemzőek a felsorolt tulajdonságok és adottságok Bráz György alpolgármesterre? (pontérték a százaskálán)

Az alpolgármesterek általában hátrányban vannak az „első polgárral”, a polgármesterrel szemben. Azt a feladatot kapják, amivel a polgármester megbízza őket. Kevesebbet szerepelnek a polgármesternél, de természetesen többet az „egyszerű” képviselőknél. Ennek az átmeneti helyzetnek persze elég sok konkrét változata van, a tiszaujvárosi az egyik.

Alpolgármester-eredmények: Bráz György

	2004	2006	2009
1. Rokonszenv	61	67	67
2. Bizalmi indexe	58	65	64
3. Hatalmi helyzete (befolyás erőssége)	79	76	77
4. Tevékenység/munkájának értékelése	64	68	67

1. Kérdés: Mennyire rokonszenves Önnek az alpolgármester? (pontérték a százaskálán)

2. Kérdés: Mennyire bízik benne? (pontérték a százaskálán)

3. Kérdés: Tiszaujváros helyzetét milyen mértékben befolyásolja? (pontérték a százaskálán)

4. Kérdés: Mennyire elégedett Ön az alpolgármester munkájával? (pontérték a százaskálán)

A képviselő teljesítményeket mindig kétféleképpen értékeltetjük-értékeljük. Az egyéni kerületben választottak névismertségét kutatjuk, vagyis azt, hogy választóik vajon ismerik-e név szerint saját önkormányzati képviselőjüket, s persze mindenkit csak saját kerületében.

Az **egyéni képviselők** átlageredményei jók, itt is kiemelkednek Bráz György, a szederkényi kerület képviselőjének eredményei. De jó eredményeket tudhat magáénak Vendlerné Polyák Ilona, Árvai Julianna, Pap Zsolt, s a tíz egyéni képviselő 67 pontos elégedettségi teljesítménye is jónak számít. (Kevésbé jó, s ront az esélyeken, hogy sok képviselő esetében elég alacsony az ismertségi index, mindössze 48 százalékos átlaggal.)

Az egyéni önkormányzati képviselők ismertsége és a velük való elégedettség

testület*, képviselő	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Ismertség	35	-	42	40	49	53	48
Értékelés/elégedettség	-	-	-	-	60	69	67
Bizalmi-index	-	68*/68	65*/65	66*	54	65	61
Hatalmi helyzet (befolyás erőssége)	-	91*/86	90*/82	70*	77	76	78
Támogatottság	-	-	54	61	32	68	57
1. Kérdés: Meg tudná mondani, hogy ki ennek a választókerületnek az önkormányzati képviselője? (százalék)							
2. Kérdés: Ön mennyire elégedett az önkormányzati képviselőjével? (pontérték a százaskálán)							
5. Kérdés: Ön kit látna szívesen önkormányzati képviselőjének? (Az aktuális képviselő említése százalékban)							

Hangsúlyozzuk viszont, hogy a III. 7., 8., 9. sz. kérdések "tájékoztató" jellegűek, annyira alacsony az egy-egy kerületben kérdezettek, illetve válaszolók száma. Továbbá itt nevet kellett mondani, ki is a kérdezett képviselője.) Ezek után is érdekes Kovács Tibor alacsony egyéni képviselői ismertsége, miközben névemlítéssel történt városi ismertsége ennek az értéknek a többszöröse (73%).¹

Egyéni kerületi önkormányzati képviselők teljesítményei 2009²

Választó-kerület	Név	Ismertség (%)	Elégedettség (pontátlag)	Újra választási hajlandóság (%)
1.	Bráz György	96,4%	81	87,0
2.	Kovács Tibor	16,7%	56	11,1
3.	Koscsó Lajos	41,2%	70	57,9
4.	Árvai Julianna	51,1%	62	52,2
5.	Vendlerné Polyák Ilona	64,8%	75	26,5
6.	Hok Csaba	37,2%	67	68,8
7.	Pap Zsolt	56,9%	65	62,2
8.	Kulcsár Albert	25,0%	77	84,6
9.	Fülöp György	17,8%	53	55,6
10.	Boros József	60,0%	34	25,9
Átlag		48%	67 pont	57%

A képviselő-testület 17 tagjának táblázatos áttekintéséből kitűnik, hogy átlagos ismertségük 62 százalékos, teljesítményük megítélése 59 pont a százfokú skálán. Vagyis amikor a „mindenki értékeli mindenkit”, amikor segített módon kérdezzük, akkor (érthetően) magasabbak az ismertségi átlagok, de kritikusabbak az elégedettségi átlageredmények, mint amikor a saját képviselőt értékelik.

Azt tudjuk, hogy mindössze hárman – Farkas Zoltán, Koscsó Lajos, Kovács Tibor – szolgálnak az első, 1990-ben szabadon választott testületből. Farkas Zoltán –, aki tizenhat évig polgármesterként irányította várost – ismertsége a harmadik legmagasabb, munkájával való elégedettséget tekintve is a legjobb eredményt érte el, mert Papp Zsolttal való elégedettség ugyan egy kicsivel magasabb, viszont ismertsége szignifikánsan alacsonyabb.³

¹ Leellenőriztük a 2. számú egyéni választókerületben 48 személy válaszolt erre a kérdésre, s valóban 16,7% helyesen, 20,8 százalék tévesen válaszolt, 62,5 százalék pedig semmit sem tudott mondani.

² A táblázat értelmezési korlátja, hogy csupán „tájékoztató” vagyis nem reprezentatív adatokat tartalmaz, hiszen az 500 fős minta ahhoz kicsi, hogy a 10 egyéni választókerületre is reprezentatív lehessen.)

³ S nyilvánvaló, hogy a magasabb ismertséghez tartozó kisebb elégedettség „többet ér”, mint az alacsonyabb ismertségi értékhez tartozó esetleges magasabb elégedettség. (Éppen ezért egy esetleges rangsort ismertség+elégedettségi indexek párba állításával állíthatunk fel, ahol az ismertség a döntő faktor.)

Helyi politikusok ismertségének, munkájának és alkalmasságának megítélése⁴													
Név	1998			2002			2004		2006			2009	
Koscsó Lajos (pm.)	96	63	70	90	65	39,41%	94	62	98	70	42,67%	97	62
Bráz György (alpm.)	77	67	72	62	71	71,94%	64	61	89	67	61,13%	95	63
Farkas Zoltán (volt pm.)	98	80	84	93	75	-	96	69	98	75	-	80	65
Kovács Tibor (ogy. kép.)	88	70	75	80	80	53,01%	60	62	89	70	46,33%	73	59
Papp Zsolt	-	-	-	-	-	39,48%	39	61	64	67	40,4%	68	66
Kulsár Albert	77	56	59	62	58	34,57%	91	58	81	64	41,67%	66	56
Kébel Zsolt				60	71	-			-	-	22,76%	66	58
Iszlai Zoltán, dr											19,34%	65	55
Árvai Julianna	55	59	59	46	64	57,51%	58	64	77	71	63,47%	57	62
Jakab Dénes											25,08%	56	55
Boros József	63	67	70	52	68	43,78%	55	63	73	72	42,99%	55	56
Fülöp György											36,44%	53	58
Hok Csaba											33,47%	52	60
Vendlerné Polyák Ilona	-	-	-	-	-	29,25%	38	63	54	62	35,81%	49	62
Omar Suleiman				42	68	-	38	61	66	67	13,14%	47	54
Kiss László											19,29%	47	54
Török Dezső				25	65	-			-	-	20,03%	41	58
Átlag												62%	59 pont
<i>1. Kérdés: Mennyire ismeri az alábbi személyeket?</i>													
<i>2. Kérdés: Mennyire elégedett az alábbi személyek munkájával? (pontok százalékos skálán)</i>													

S aztán végül következnek az első ciklusosak heten, az említett időközi választáson mandátumot szerzett képviselővel együtt. Mindenki más később került a helyi döntéshozó testületbe. Legutoljára Hok Csaba (6. sz. evk.) 2009-ben tartott időközi választáson.⁵

A magas ismertségű és elismertségű (elégedettség) mellett működő, külön klubot alkotó három „ötciklusos” képviselő mellett, vannak a négyciklusosak (1994-től), s aztán tovább. Bármennyire is kritikussá vált az önkormányzatok, a helyi politikusok megítélése mégis azt kell mondanunk, hogy a várospolitikusok megítélése még ma is sokkal jobb, mint az országos kollégáiké. (Ez persze érthető, magyarázható, de akkor is tény.)

Vagyis a helyi politikában eltöltött időt és helyzetet (egyéni, listás képviselő, tisztségviselő) tekintve nagy a szórás, s minden elemzésnél az időfaktort és a vele együtt mozgó ismertséget nagyon nagy súllyal kell figyelembe venni.

⁴A fentebbi táblázat eredményei körültekintéssel kezelendők, ugyanis ez a táblázat valamennyi képviselő „névismertségét” – nem feltétlenül a tényleges képviselői munkát – mutatja. Vagyis itt valamennyi megkérdezett nyilatkozott valamennyi képviselőről.

⁵Hok Csaba Márkus Gábor, dr. lemondása miatt megüresedett mandátumára kiírt választáson lett a 6. számú egyéni választókerület képviselője 2009. június 7-én.

Az önkormányzati képviselők támogatottsága

	2000	2002	2004	2006	2009
Újraválasztaná a jelenlegi képviselőt	54	61	32	68	57
Nem választaná újra	24	16	10	6	18
Függ a többi jelölttől	-	17	25	17	20
Nem tudja/nincs válasz	22	6	34	9	5

Kérdés: Ön kit látna szívesen önkormányzati képviselőjének? (Százalék.) Csak az egyéni kerületben választott képviselők esetében kérdeztük.

A kisváros „előjáróinak” egészére mondottakat így összegezhetjük: kétféle mérce – egy kritikusabb és egy kevésbé kritikus – érvényesül, a jobban személyhez és helyhez kötött egyéni választókerületekben 67 pontos elégedettség mellé 57 százalékos újraválasztási index kapcsolódik; az összes képviselő esetében 62%-os ismertséghez és 59 pontos elégedettségi index jár, ami persze nem teljesen azonos az újraválasztási indexel. (2006-ban nemcsak az eredmények voltak jobbak, hanem a helyzet is más volt, s az akkori adatfelvételnél már túl voltunk a baloldal győzelmével végződött országgyűlési választásokon, s még nem kezdődtek meg a balközép kormány elleni tömeges tüntetések, tiltakozó akciók, amelyek alapvetően befolyásolták a helyhatósági választások kimenetelét.)

V. Ami a politikát illeti...

Röviden így foglalhatjuk össze a trendeket és folyamatokat. Kiegyenlítődték a politikai erőviszonyok 2006-hoz képest, Tiszaújvárosban is megjelent az erős JMMP. (S nemcsak a közvélemény-kutatásban.) Magas a titkolozási arány a nem sokkal ezelőtti pártválasztásban. Ugyan nem kérdeztük az elképzelt részvételt egy esetleges „jövő heti/vasárnapi” parlamenti választáson, önkormányzatin igen, ott 65 százalék mondta azt, biztosan részt venne. (De – önhibánkon kívül – szinte mindig fölülbecsüljük a részvételt, illetve az emberek nem szeretik/merik bevallani, hogy nem fognak választani, a demokrácia huszadik évében is félnek, ez nem jó.)

A politikai részt könnyen összefoglalhatjuk: az országos trendeknek (talán túlzott módon is) megfelelően a „két nagy” – MSZP–Fidesz – vetélkedése folyik a városban is. Ami az értékrendeket illeti itt még mindig meggyőző a „baloldaliság” dominanciája (79–63). Viszont itt van egy új erő a Jobbik Magyarországért Mozgalom Párt, vagyis a nemzeti radikális tábor (szélsőjobb) 2003-ban indult újabb pártalakulata. A Fidesznek a keresztény- és a magyar demokrata érzelműek között van még tartaléka, a szocialistáknak viszont alig, hiszen a liberális értéket választók szinte teljesen eltűntek. Érdekes viszont, hogy mindössze kétszázán válaszoltak az így megfogalmazott pártpreferencia-pártválasztás mögöttes, érték és/vagy szervezet problémájára. Vagyis hogy többé-kevésbé letisztult értékrendek alapján választunk magunknak pártot, vagy egy-egy párttal együtt felvállaljuk koherens értékrendjét.)

Miután a kérdezés során nagy volt a titkolozás (61%), a kérdezettek közül egészen kevesen (194) árulták el, hogy a legutóbbi választáson mely politikai erőre szavaztak (MSZP:20%, Fidesz–KDNP:12%, Jobbik: 5%). Ezzel szemben a ténytörvények – Fidesz–KDNP:36,43%, MSZP:29,35%, Jobbik MMP:21,32%, MDF:6,5%, SZDSZ:2,19%, MKMP:2,09%, LMP–HP:1,93%, MCF:0,18%. Az „emlékkérdés” egészen mást mutat, mint a tények.

Tehát a valóságban jóval differenciáltabb a kép, mint a tükröződésben-tükröztetésben.

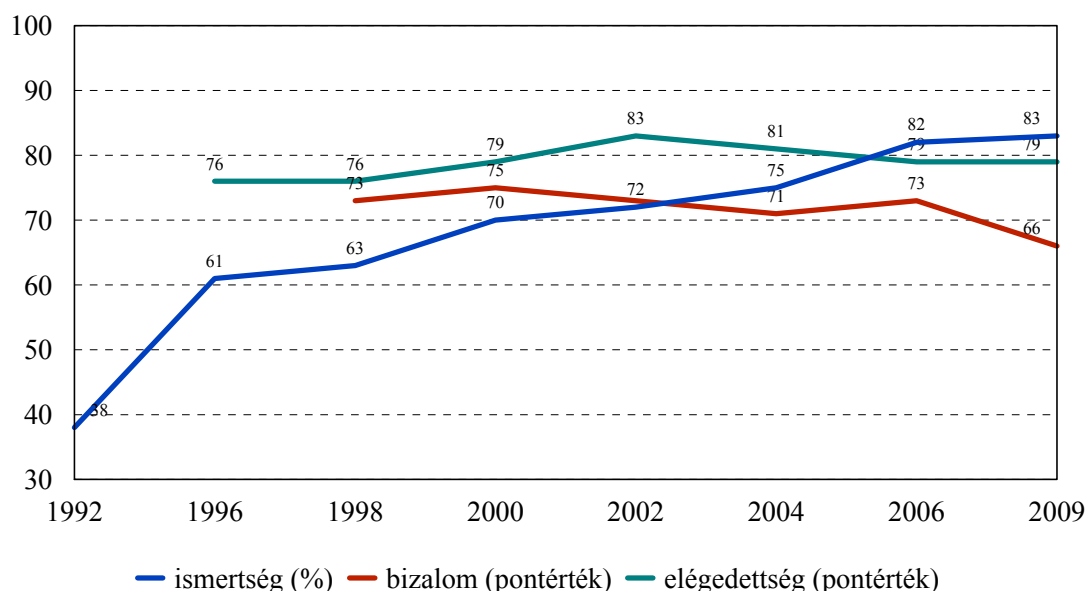
Egy leendő helyhatósági választáson (65 százalékos részvétel mellett) 47 százalékra számíthatnának a helyi szocialisták, 35 százalékra a jobb-közép Fidesz-KDNP közös lista, 11 százalékra a szélsőjobbot képviselő JMMP, 2–2 százalékra az fennmaradásért küzdő, centrumba húzó MDF és az SZDSZ, 1 százalékra az ugyancsak szélsőpártként emlegetett MKMP, az ún. Thürmer-párt.

Ugyancsak nem túl jó hír, hogy az úgynevezett helyi politizáló egyesületek – valójában helyi pártok – egyelőre nem versenyképesek az országos nagy és kispártokkal. A pártok presztízse a legalacsonyabb (16 pont a százból) a demokrácia intézmények között, s itt majdnem mindenkinek volt véleménye.

V. Városháza – lakosság – közigazgatás

A Polgármesteri Hivatalban folyó szakigazgatási munkát ismét magasra értékelték a kérdezetek. A hivatalszervezet főnöke a jegyző, aki felügyeli, irányítja és szervezi az önkormányzat szakmai-közigazgatási munkáját. Heiszman Géza c. főjegyző ismertsége eléri a politikusok ismertségi szintjét, a vele való elégedettség a hibahatáron belül romlott, de így is közel van a nyolcvan ponthoz; a finom mutató – a bizalmi index – viszont hét ponttal csökkent, de így is a legmagasabb a 2009-ben mért valamennyi személy és intézmény esetében. (A városvezetők bizalmi indexe is csökkent, a polgármesteré négy, az alpolgármesteré egy ponttal.) A csökkenés ellenére is a városvezetők plusz egyéni képviselők bizalmi átlaga 63 pont, jóval fölötte van a központi intézményrendszer bizalmi indexének.

Dr. Heiszman Géza jegyző teljesítménye 1992-2009

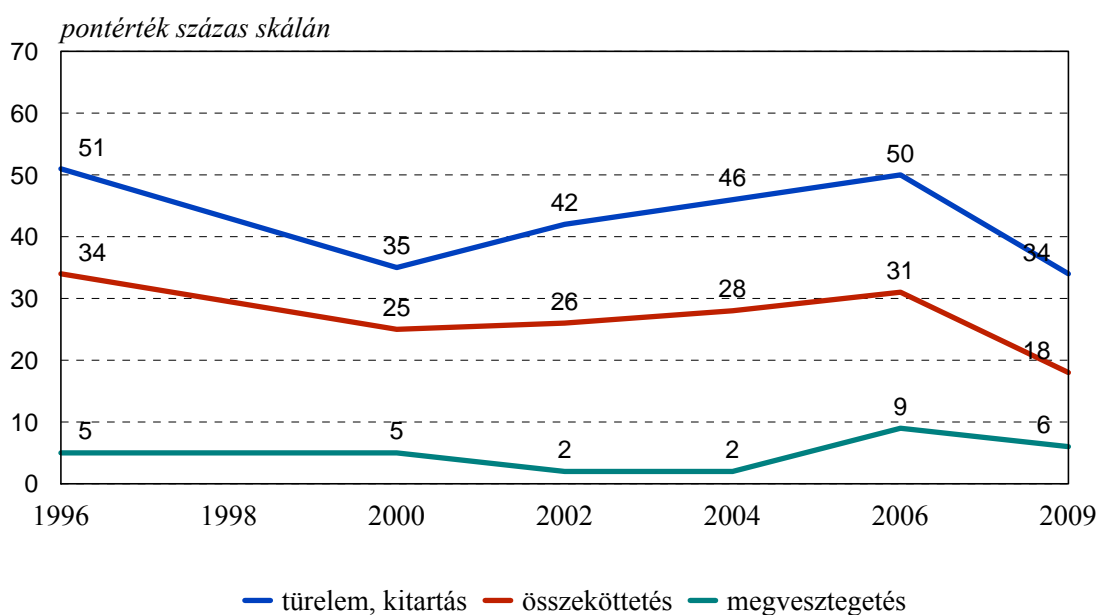

Az önkormányzat (amely természetesen nemcsak a hivatalt jelenti) és a lakosság közötti kapcsolatok az ezredfordulótól kezdődött trendnek megfelelően valamelyest romlottak (65 pont), elsősorban a korábban 4-es (jó) osztályzatot adók tíz százalékos csökkenése miatt.

A hivatalba járás gyakorisága alig-alig csökkent, az ügyintézési lehetőségek tovább javultak, a kérdezettek 88 százaléka válaszolta azt, hogy könnyen boldogult a hivatalban. Tíz százalék alá csökkent azok aránya, akik nehezen, s 2 százalék azok aránya, akik egyáltalán nem boldogultak hivatali ügyekkel, vagy ügyeikkel. Nőtt a gyorsaság, egy-egy átfutási ideje, javult a szakszerűség, s a helyi köztisztviselői kar tagjai udvariasak, segítőkészek – mutatják a gyűjtött adatok. Megbízhatóan magas színvonalon működik az e-tájékoztató rendszer – azok szerint, akik használják, használni tudják. (A kérdezettek fele tudja, fele nem tudja a kérdést megítélni; nagyjából ennyien vannak azok, akik életkoruknál, eszköz, vagy Internet-végpont hiányában nem használják ezt az új információs technológiát.)

Az ügyintézés feltétele

1996-2009

Nagyot javult az úgynevezett korrupciós-index, vagyis 2009-ben jóval kevesebben vélekedtek úgy, hogy összeköttetés, netalántán „csúszópénz” vagy valamiféle ellentételezés kell a sikeres városházi hivatali ügyintézéshez. (2006-ban az összevont korrupciós index 40 pont volt, 2009-ben 24 pont.) Most akkor azon érdemes elgondolkodni, hogy vajon mi van, mi lehet a korrupciós-index csökkenése hátterében?

Érdeemes végignézni a hivatalszervezet konkrét területeit. A helyiek legelégedettebbek az okmányok kiadásával és a népesség-nyilvántartással (83–84–85 pont), az ügyfélszolgálattal (82 pont), de láthatóan kevésbé a közterület-használati ügyekkel (76 pont), az ellenőrzéssel (78 pont), a kereskedelem hatósági felügyelettel (79 pont), a lakás- és telekügyek intézésével (74 pont), segélyezéssel (72 pont) – azokkal a területekkel, ahol érdekütközések lehetségesek, s nyilván voltak, vannak és lesznek a jövőben is... Az elektronikus tájékoztatás ügyét külön is ki kell emelnünk, mert a kérdezettek 87 százalékának volt véleménye a szolgáltatásról. (Érdekes, hogy amikor külön, kiemelten is kérdeztük az elektronikus tájékoztatással való elégedettséget, akkor még magasabb értéket, 80 pontot kaptunk.)

A legalacsonyabb elégedettségi értékeket (átlagot) a fakivágási engedélyek megszerzésére adták a kérdezettek, de mindössze a minta négy százaléka tudott az ügyben véleményt nyilvánítani.

Az irodák közül a közigazgatási iroda (76 pont) kapta a legjobb értékelést, de a kérdezetteknek mindössze 38 százaléka beszélt saját tapasztalatból; a szociális és egészségügyi iroda elégedettségi indexe is jó (73 ponttal), de itt több ember rendelkezett saját tapasztalattal. (A közigazgatási iroda ügyfélforgalma mintha valamelyest csökkent volna, legalábbis a mi adatfelvételünk mintája szerint.)

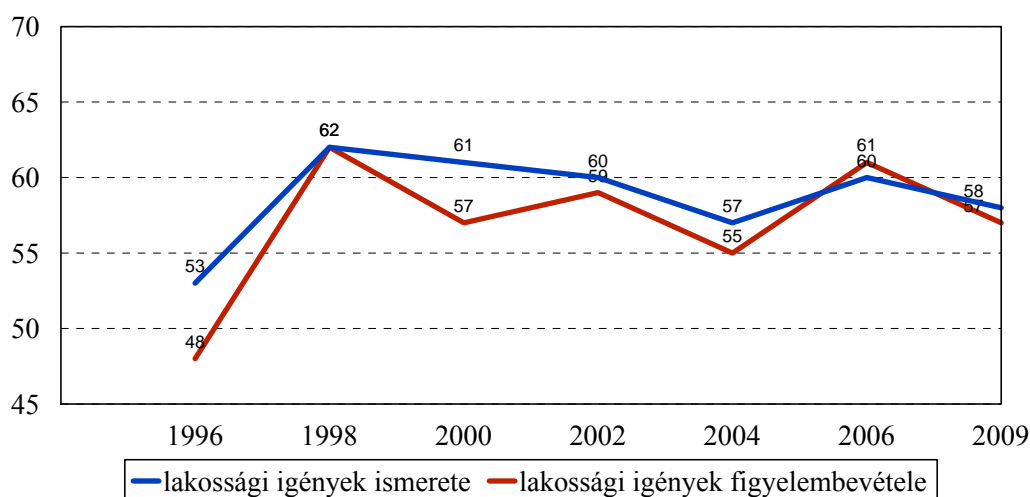
Ami az előre megadott vélemény-kérdések választási gyakoriságának alakulását illeti abban teljes az egyetértés, hogy a városban jól ismerik a Polgármesteri Hivatalt, s abban sincsen nagy véleményeltérés a hivatali épület megfelel a közcélnek. Egyetlen esetben süllyedt az elégedettségi index 80 pont alá, amikor az egyenlő bánásmód elvének érvényesülését kérdeztük 15–16 százalék azok aránya, akik szerint nincsen egyenlőség a hivatali ügyintézésben.

VI. Válság után–válság előtt...?!

Az egyik legjobb lakossági közérzeti mutató annak rendszeres figyelemmel kísérése, hogy egy-egy önkormányzat vezetése mennyire figyel oda települése lakóinak érdekeire. A vezetők tesznek-e bármilyen erőfeszítést annak érdekében, hogy megismerjék az oly sokszor emlegetett „polgárok” akarátát és igényeit. (S persze egyáltalán nem mellékes kérdés, hogy azután milyen erőforrásokkal rendelkeznek az esetleg megismert – sokszor jogosnak elismert – igények kielégítésére. Ebben a tekintetben Tiszaújváros helyzete egyáltalán nem rossz...) Ebben a dimenzióban két „demokrácia-mutató” átlagértékeinek időbeli alakulását kísérjük figyelemmel: a polgárok igényeinek ismeretét és érdekeik figyelembe vételét.

A polgári akarátérvényesítés lehetősége

1996-2009

2009-ben a 2002-es helyzethez hasonló demokrácia- vagy érdekérvényesítési állapotokat regisztráltunk. A görbén megint jól látszik, hogy 1998-ig látványos növekedést produkált a rendszer, ahogyan ezt a politikai nyelven meg szokták fogalmazni, jelentős társadalmi erők

szabadultak fel az első egy-két ciklusban, az ezredfordulótól 2004-ig egyfajta stabilizáció mutatkozott, aztán a 2006-os kampányhatások elmúltával nagyjából-egészéből beállt a 2002–2004 közötti szint.

„A kilencvenes években prosperáló másik gazdag kisváros, Tiszaújváros jobban „tartja magát”, mint Jászberény, annak ellenére, hogy már itt is látszik (az 1998 óta tartó) lassulás, s a nyomába járó hangulatromlás. A legelső időszak két mérés adataival szolgál: a várossal való elégedettség 64 pontja mindenféle csúcsnak számított akkoriban. 1996 után azonban még ez a magas érték is emelkedett, olyannyira, hogy 1998-ban újabb csúcsokat döntött, s a tiszaújvárosiak elégedettsége az egész országban kiemelkedőnek számított. Több város helyzetének alaposabb ismeretében elmondhatjuk, hogy a kiemelkedő hely, 60 pont közeli átlagérték még mindig igen jó közérzetről tanúskodik. Ehhez persze azonnal hozzá kell tenni, hogy Tiszaújváros nem egy átlagos magyarországi kisváros; igen fejlett infrastruktúrával, rendkívül magas helyi adóbevétellel rendelkezik, s a lakosság vásárlóerejét tekintve az ország városi településeinek első ötödében található. Ebben a helyzetben lényegesen könnyebb fejlesztésekben és látványos beruházásokban gondolkodni, mint ott, ahol még az infrastruktúra-építés és a településműködtetés a legfőbb gond. Csökkent a problémák súlyossága s habár a munkanélküliség évek óta és továbbra is a vezető probléma, a szegénység-problémákat megelőzik a környezettel és tisztasággal kapcsolatos gondok. Azt lehet mondani, Tiszaújváros eljutott arra a jóléti szintre, hogy lakóit a megélhetési gondoknál jobban foglalkoztassák az élet minőségének, az élhetőbb élet megteremtésének feladatai.

”– irtuk 2005-ben.

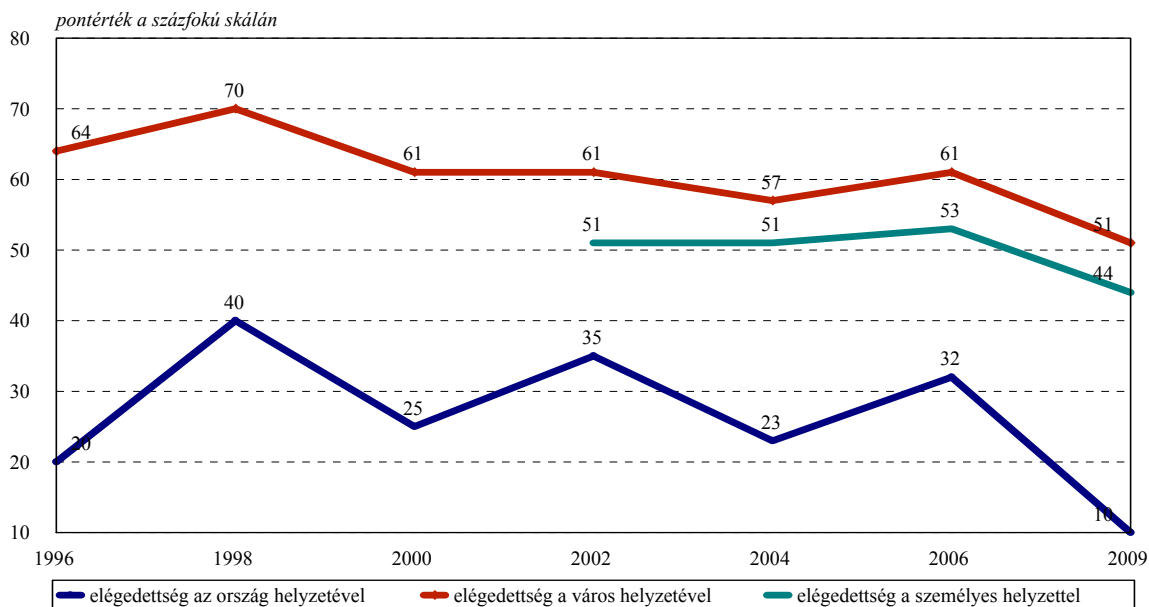
Abban a szerzők-elemzők egyetértének, hogy a helyzettel vagy a dolgok menetével való elégedettség egy relatív, s meglehetősen nehezen racionalizálható „puha” mutató.⁶ Ennélfogva önmagában egy-egy hangulati pillanat-felvétel nem mond túl sokat, s akár legyinthetnénk is, mondván: a hangulatok jönnek és mennek. Terepmunkáink során többször tapasztalhattuk, hogy egy adott településen (közösségben) élők sokkal jobban értették egy-egy érték vagy ügy konkrét, „itt és most” típusú társadalmi jelentését, ettől azonban egyáltalán nem válnak feleslegessé kérdéseink, mitől függ az (egyébként szét sem választható) egyéni és társadalmi értelemben vett elégedettségünk? Nem is beszélve az egy évtizedes (statisztikailag reprezentatív városi mérésekből származó, hangulati típusú átlagadatokat mutató) idősorokról és az azokból rajzolható görbékről, amelyek egyfajta társadalomlélektani lenyomatát adják egy település jelenének és közelmúltbeli történetének. Éppen ezért nagyon érdekes lehet az összetett jelenség „felszálazása”, amelyre ezúttal először kísérletet teszünk. Nem feltétlenül matematikai-statisztikai módszerekkel, különböző modellekkel (természetesen úgy is lehet), hanem a mért elégedettség-elégedetlenség értékeket egy-egy adott település saját másfél évtizedes gazdaság- és társadalomtörténeti tényeivel igyekezünk magyarázni, értelmezni.

---

⁶ Az elégedettségi mutató értelmezése itt: az iskolai osztályzatok százfokú skálára való transzformációja után az 50 pontos alatti átlagértékeket elégedetlenségnek, az 50 pont feletti értékeket elégedettségnek nevezzük. (Akkor lenne nulla az érték, ha mindenki az egyáltalán nem elégedett választ adta volna be és akkor lenne az átlagérték 100, ha mindenki a nagyon elégedett alternatívát jelölte volna be.)

A közérzet alakulása

1996-2009

Ilyet még nem láttunk sem Tiszaújvárosban, sem másutt. Az ország-elégedettség 32 pontról 10 pontra csökkent, mert a kérdezettek háromnegyede egyáltalán nem elégedett azzal, ahogyan a dolgok mennek, történnek.

Az ország helyzete négy év múlva (2013-ban)

	2002	2004	2006	2009
Sokkal jobban	6	0	1	1
Jobban	52	35	33	30
Ugyanúgy	8	35	26	30
Rosszabbul	4	13	28	18
Sokkal rosszabbul	1	1	2	9
Nem tudja	31	17	8	12
ÁTLAG (pontérték a +/- százaz skálán)	+42	+13	-1	-3

Kérdés: Ön szerint a mostani helyzethez képest négy év múlva hogyan mennek majd a dolgok ...?

S a várakozások is elég pesszimisták. (A korábbi, a 2006-os várakozások meg sokkal visszafogottabbak voltak, ami a romlás lehetséges mértékét illeti.)

Ez a nagy zuhanás természetesen lefelé húzta a várossal, sőt a saját helyzettel való elégedettségi mutatókat; de ezekben a dimenziókban az esés jóval kisebb mértékű, tíz, illetve kilenc pont. (S a korrekció lehetősége, a várt helyzet- vagy hangulatjavulás is szignifikánsan magasabb.)

A hangulati ország-átlag jóval alacsonyabbra süllyedt, mint a legutóbbi nagy megszorítások (1995–1996) idején.

A város helyzete négy év múlva (2013-ban)

	2002	2004	2006	2009
Sokkal jobban	6	1	2	1
Jobban	54	39	45	37
Ugyanúgy	8	39	30	37
Rosszabbul	1	6	17	13
Sokkal rosszabbul	0	0	1	1
Nem tudja	30	16	6	12
ÁTLAG (pontérték a +/- százaskálán)	+47	+20	+17	+14

Kérdés: Ön szerint a mostani helyzethez képest négy év múlva hogyan mennek majd a dolgok ...?

A várossal való „globális elégedettséget” tekintve tehát jelentősen romlott a helyzet, s ezzel az 50 pontos elégedettségi szint ugyancsak „minden idők” legrosszabb város-eredménye.

A személyes helyzet-eredmény általában a kettő – ország-város – között szokott elhelyezkedni, most is így van. A 44 pontos elégedettség átlag jóval közelebb van a város eredményéhez, mint az országos szinthez.

Az elmúlt négy évben történt gyarapodás Tiszaújvárosban

	Igen (%)
háztartási gépeket (mosógép, hűtőszekrény stb.) vásárolt	49
felújította a lakását	33
személyi számítógépet vásárolt	22
lakást vásárolt	12
személygépkocsiját jobbra cserélte	10
jelentős beruházást végeztek a társasházon, ahol laknak	7
megvette első személygépkocsiját	6
nagyobb pénzösszeget helyezett letétbe	1
vállalkozást indított	2
egyéb vagyoni gyarapodást ért el	2

Ez érthetőbb is, ha megnézzük a fentebbi „gyarapodási táblázatot”. A kérdezettek majd fele vásárolt valamilyen tartós fogyasztási cikket, egyharmada felújította lakását, egyötöde személyi számítógépet vásárolt, egytizede és/vagy lakást és gépkocsit cserélt. Jelentős azok aránya is, akiknek társasházi lakóhelyén történt jelentősebb beruházás, ami önerő mozgósítást igényelt.

Saját személyes helyzetünk négy év múlva

	2002	2004	2006	2009
Sokkal jobban	6	1	2	1
Jobban	54	42	40	33
Ugyanúgy	8	35	33	38
Rosszabbul	3	6	17	15
Sokkal rosszabbul	0	1	2	2
Nem tudja	30	15	6	11
ÁTLAG (pontérték a +/- százaskálán)	+45	+21	+13	+10

Kérdés: Ön szerint a mostani helyzethez képest négy év múlva hogyan mennek majd a dolgok ...?

Vagyis a város – közvetlen lakókörnyezetünk helyzete – nagyobb súllyal esik latba, mint az érzelmileg-értelmileg távolibb ország.

A Tiszaújváros hangulata, jellege 2002–2009*

	2002		2004		2006		2009		
Inkább unalmas	20	75	20	74	13	83	12	87	Inkább mozgalmas
Inkább nyomasztó	8	86	12	78	6	89	14	82	Inkább derűs
Inkább nyugodt	84	10	81	11	80	11	84	15	Inkább feszült
Inkább szomorú	5	87	8	76	7	84	16	79	Inkább vidám
Inkább egyedi	50	48	51	42	59	36	49	50	Inkább átlagos

Kérdés: Néhány ellentétes tulajdonság párral kérem, jellemezze a város hangulatát! (Százalékban.)

*A 100%-tól való eltérést a „nem tudja” válaszok hiánya okozza.

Stabilizáló erővel bír egyébként a városról alkotott kedvező összkép: Tiszaújvárosban pezseg az élet; a város még mindig inkább derűs (82%) és vidám (79%), s nem depresszív; akkor is, ha szignifikánsan nőtt a feszültségnövekedésről beszámoló aránya (11 százalékról 15 százalékra). S megint megerősödött a nézet: a város inkább átlagos, mintsem „egyedi”, ami köznapi nyelvre lefordítva kivételesen jó helyzetet jelent.

Elégedettség a szabadidős intézményekkel

	2002	2004	2006	2009
Termálfürdő	67	79	66	80
Sportcentrum	64	67	73	77

Kérdés: Ha működésre, kihasználtságra, árakra, díjakra gondol, akkor Önnek mi az általános véleménye a Sportcentrumról? (Pontérték százaz skálán.)

De mindig fontosak a részletek, s mindjárt árnyaltabbá válik a nagyon sötét kép. Közel sem olyan „drámai” visszaesés, sőt a legtöbb intézmény esetében inkább szignifikáns az elégedettség-növekedés.

Elégedettség egyes városi, állami és piaci szolgáltató intézményekkel						
	1998	2000	2002	2004	2006	2009
ÁNTSZ	66	66	71	66	69	77
Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság	-	-	-	-	-	76
Földhivatal	67	68	68	64	70	74
Középiskola és Kollégium	-	69	73	65	70	74
Napközi Otthonos Óvoda	-	75	79	71	77	72
Általános Iskola (Pedagógiai Szakszolgálat)	-	67	73	67	76	72
Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ	-	67	70	66	69	71
Rendőrség	68	66	65	66	71	70
Derkovits Kulturális Központ	-	68	70	66	74	69
Polgári Védelem	-	66	71	63	71	69
Borsod Volán	64	66	72	72	67	69
Városi Rendelőintézet	66	67	63	59	65	69
Tisza Média Kft.	-	-	-	-	71	68
Tiszaújváros Városgazda Nonprofit Kft.	-	-	-	-	70	68
Postahivatal	71	71	67	58	55	67
TiszaSzolg 2004. Kft.	-	-	-	-	67	63
Vásárhelyi Pál Általános Művelődési Központ	-	66	68	64	69	-
Termálfürdő Kft.	-	-	78	77	66	-

Kérdés: Mennyire elégedett a városban a ...? (pontérték a százaskálán)

Meglehetősen beszédes a fenti – a konkrét tevékenységeket végző szolgáltató intézmények munkáját minősítő elégedettségi rangsort mutató – táblázat. Az ÁNTSZ, a földhivatal és a posta a három sokat szidott, bírált dekoncentrált szervezet megítélése látványosan javult. A polgári védelem, a rendőrség és a Borsod Volán is megtartotta jó átlagát. A város fenntartású intézmények közül a tűzoltóság, az iskolák, a humánszolgáltató intézmények is mind 70 pontos határi felett végeztek az egyfajta pontversenyben. Figyelemre méltó a helyi rendelőintézet kedvező értékelése, az elmúlt másfél évtizedben még sohasem kapott ennyi lakossági szavazatot.

Elégedettség a piaci, közösségi és állami szolgáltatásokkal								
		1996	1998	2000	2002	2004	2006	2009
Áruellátás, piac								
Áruellátás, vásárlási lehetőségek		72	68	74	69	65	83	83
Piac		70	63	65	-	-	-	-
Infrastruktúra, intézmények, szolgáltatások								
Vízszolgáltatás		91	-	-	-	-	-	-
Gázhálózat üzemeltetése		90	-	-	-	-	-	-
Telefonhálózat		88	81	80	-	-	-	-
Sportlétesítmények		71	80	81	-	-	-	-
Utca, közterületek állapota		74	-	-	76	78	79	74
Hulladékszállítás		78	73	77	-	-	-	-
Csatornázás		78	73	76	-	-	-	-
Városon kívüli közlekedés		-	-	-	82	79	77	77
Városon belüli tömegközlekedés		75	72	71	76	68	73	70
Parkolás		72	66	71	-	-	-	-
Járdák		65	69	70	-	-	-	-
Közoktatás, közművelődés, ifjúság								
Általános iskola	Közoktatás színvonala	74	75	68	78	76	76	73
Középiskolák		70	75	71				
Sport és szabadidős lehetőségek		-	-	-	-	79	79	80
Bölcsődék		67	70	69	-	-	-	-
Gyermek- és ifjúságvédelem		56	63	64	-	-	-	-
Kulturális létesítmények, művelődési lehetőségek		58	61	70	69	63	71	70
Szórakozási lehetőségek		-	-	-	62	58	67	68
Környezet és társadalom								
Városi emberek		-	-	-	72	73	72	74
Együttműködés a környező településekkel		-	-	-	73	72	74	76
Köztemetők		68	68	67	-	-	-	-
Közbiztonság		58	66	67	69	67	71	64
Helyi tájékoztatás		72	75	69	64	65	69	78
Levegőtisztaság		-	-	-	51	50	56	60
Környezetvédelem		57	60	59				
Kutyatartással kapcsolatos ügyek		35	-	-	-	-	-	-
Szociális- és egészségügyi ellátás, élet- és munkalehetőségek								
Szociális ellátás		63	70	62	69	69	68	70
Egészségügy		60	65	60	66	62	65	66
Lakáshelyzet		54	47	55	-	-	-	-
Vállalkozási lehetőség		-	-	-	56	54	56	59
Helyi foglalkoztatottság munkalehet.		46	49	41	40	-	49	39
Kereseti lehetőség		-	-	-	42	43	50	44
Munkabérek		-	-	-	-	40		

Kérdés: Kérem, mondja meg, mennyire elégedett a városban a(z) ...?

De ugyancsak beszédes utolsó, mintegy társadalomtörténeti érdekességű táblázatunk, amiből kiderül, hogy a szolgáltatóktól szinte független szolgáltatási rangsor az elmúlt másfél évtizedben beállt. A piaci (privatizált) közszolgáltatásokkal való elégedettség magas szintű. A következő osztályt jelenti az önkormányzat által végzett szolgáltatások sora (hulladékgyűjtés és kezelés, belterületi utak- és járdák építése, karbantartása. A közoktatás és kulturális

szolgáltatások 70 pont feletti átlaga is jónak minősíthető. A sport- és szabadidő eltöltés esetében nemcsak az intézmények, hanem a szolgáltatások is jó értékeket kaptak. A környezet és társadalom dimenzióban a sikerágazat a helyi tájékoztatás (78 pontos átlaggal). De legalább ilyen fontos tény, hogy a tiszaujvárosi lakosoknak hagyományosan van polgári értelemben vett önbecsülésük.

Gyárváros lévén a városi levegő- és környezet tisztasága még sok kívánnivalót hagy maga után, de a megítélés számottevően javult ebben a kritikus négy évben. Ehhez hozzájárulhatott a zöldprogram, hiszen a nyitott kérdések fejlesztési rangsorát a „parkrendezés” vezeti. A legnagyobb probléma a munkalehetőség, s a kereseti lehetőségek alacsony színvonala. (A városi problématerképet is a munkalehetőség hiánya, a munkanélküliségtől való félelem vezeti.)

Ha **röviden** akarnánk összefoglalni az elmúlt három, sok tekintetben azonban az elmúlt válságos egy év fejleményeit azt mondhatjuk: „soha rosszabbat” Tiszaújváros, jobb azonban lehet. S a valószínűsíthető kilábalás külső (országos, globális) körülményektől függ.

A lokális hivatali és politikusi teljesítmények a súlyos válság ellenére jók, az önkormányzati intézmények stabilak, a válságoktól semmi sem lehet érintetlen. (Ezt mutatják a 3-5 pontos eredménycsökkenések 2006-hoz viszonyítva.) A városi nyilvánosság régi szerkezetében (erős helyi újság), új elem az internetes újságszerkesztés, illetve hírterjesztés.

A hangulati visszaesés a vártnál is nagyobb, az ország-helyzet rossz megítélése példátlan. A pesszimizmus ugyancsak nagy. A demokratikus közélet intézményei – parlament, kormány, pártok – újabb nagy bizalomvesztést szenvedtek el. A politikai érdeklődés szintje minden eddig mért értéket alulmúl.

A város modernizációs fogadókészségét-képességét a legjobban az Internet-penetráció – eszközellátottság növekedése, racionális, egyre gyakoribb használat, önkormányzati alkalmazás – kitűnő eredményei bizonyítják. Markánsan kirajzolódik egy újabb, már 21. századi fejlődési pálya, amely a város lakosságának felét érinti.

Budapest, 2009. október 11.

Jelenkutató Intézet